

vált a várkastély régi hangulata: eredeti formájukban láthatók a tölgyfából készült ajtók, ablakok, a díszes kazetták, famennyezetek, a lépcsőház a párját ritkító faragott falépcsőkkel, reneszánsz és barokk kandallókkal, amelyek a 15. és 19. század elején készültek korabeli angol kastélyok mintájára”. Mi azonban azt a *Kovács Emilt* is ünnepeljük kitüntetése alkalmából, aki korábbi remek könyvtári munkájával „kiérdemelte”, lehetővé tette, hogy a kastély kapcsán egyáltalán felmerüljön a könyv-

tárra változtatás gondolata, aki kiváló könyvtári állományával, szerteágazó szolgáltatásaival becsábította a kastélyba a község – és a meszebb vidékek – olvasóit, könyvtárhasználóit.

Megint öt idézzük: „A kastély évszázadokon keresztül... rejtélyes és idegen világ volt, ahova csak nagyon keveseknek volt módjuk belépni. Most mindenkinek, a hét minden napján nyitva áll.”

A kitüntetettnek melegen gratulálunk.

Reguliné dr. Ágner Mária (1932–1988) halálára

Kedves Mari! – szólitanálak, de csak az emlékezeted szólítgatom magamban, hiszen „Te már seholse vagy”. Seholse – vallom öreg materialistaként, csak bennünk, akik ismertünk. És sokan ismertünk Téged, hiszen barátkozó és barátságépítő ember, kolléga voltál, nem kevésbé (a *Könyvtáros*ba írt cikkeid is tanúskodnak róla) elkötelezett olvasószolgálatos, aki a t. Somogyi Könyvtári Olvasó üdvét olyan komolyan vetted, mint választott hitedet, a marxizmus-leninizmust és annak megvállalásaként felvett párttagságodat. Fő műved, a *Föld és Ég* című valláskritikai és -történeti bibliográfia sem más, mint hitvallás.

Egyszerre lenni Máriának (Igét igenlőnek) és Mártának (gondoskodónak, kétszeresen is, a köz és a család számára egyaránt annak) kegyetlen megpróbáltatás minden asszony számára. Hát még ha a Te téridődet vesszük, az „ántivilág” utolsó évtizedét, a második világháborút, az ötvenes éveket, 1956-ot, a korántsem problémátlan közmegegyezést, mostani társadalmi válságunk régóta húzódását. Hát ha még ehhez hozzáteszük: Te az egyszerre Máriának és Mártának lenni funkciót mindig és mindenütt az abszolút tökélyre törekvően akartad ellátni.

Te a Sorsot, az Istent (mindegy, melyik szót használjuk) hívtad ki magad ellen, és Ő a kihívást elfogadta: családod halálesetek és válás révén csonkult meg, egészséged – ennek is immár tizenvalahány éve – szép és nagyon emberi szellemed felől kezdetett ki. S Te – mondhatni: mindvégig – nem adtad meg magad ennek a kikezdésnek sem. Hullámvöl-

gyeidet követően újra és újra talpraálltál: egyetemi doktorátust szereztél, repertorizáltad a *Könyvtárost*, bibliográfiákat készítettél, legtöbbször nem megrendelésre, hanem kiválóságok – például *Illés Endre*, *Sötér István* – iránti tiszteletből, igen, mert az értékek elismerése, az irántuk érzett alázat is hibátlanul megmaradt Benned.

Jártál volna-e így, ugyanígy jártál volna-e, ha a számodra adott téridőben nem lett volna annyi gyalázatosság is, mint amennyi volt? Meglehet, mivel őseink akart-akaratlan biológiai vétségeiről olyan keveset tudunk. Mégis: az általad megtett út és megélt idő diabolikus paraméterekig nyúzó próbapad volt, olyan Prokrasztész-ágy és spanyolcsizma, amelybe időnek előtte kellett belehalnod.

Az egyetemre szürke szoknyácskában és világoskék, kockás barchent ingblúzban jártál a legtöbbször. Arcodat rakoncátlanul göndör, bronz frizura keretezte. Időnként eufóriás Mária-változatát mutattad: viták, eszmélkedések, tanulmányaid révén akkoriban cseréltél hitet, az örököltből akkoriban tértél át a választottra. Időnként pedig (majdnem minden nap) igyekvő Márta-arcod is láthattam, miközben a nagymamád csomagolta főzőkolbászos-margarinos szendvicskédet későbbi férjed és köztem osztottad meg. Hogy Te mit tizóraiztál, az Isten tudja. Nem figyeltünk rá. Éhesek voltunk.

Így őrizlek meg emlékeimben. Nyugodj – kívánom számodra egyetlen biztosan megvalósuló kívánságomként. Híved:

Futala Tibor